

Rohukonnad maanteel

Kahepaiksed ja inimene – peamised ohud ja rändekohad

Aeglaselt liikuvatele konnadele ja vesilikele tähendab rändamine suurt riski hukkuda maanteel. Ka väikestel teedel, kus liigub kuni 10 autot tunnis, võib rände tip-pajal auto rataste all hukkuda iga kolmas teele sattunud konn. Kui liikluskoormus on juba 60 autot tunnis või üle selle, saab surma 95 protsenti teed ületavatest konnadest. Seda näitasid Hollandis tehtud uuringud. Hukuvad parimas sigimiseas loomad ja see võib põhjustada asurkondade väljasuremise.

Eestis kaardistas Keskkonnaamet kahepaiksete rändekohti mõned aastad tagasi. Kahepaiksed hukkuvad rände ajal massiliselt sellistes piirkondades, kus läbi märgala viib tiheda liiklusega maantee.

Konfliktialadeks on näiteks Harjumaal Jägala ja Aegviidu ümbrus ning Siniallikad, Viljandimaal Võrtsjärve põhjatipu piirkond (Tänassilma, Leie, Oiu), Tartus Aardla poldri ümbrus. Eestis on kokku üle kahekümne kriitilise maanteelõigu, kus toimub konnade massiline ränne. Kõik need kohad vajavad lõpliku lahendusena spetsialistide näpunäidete järgi ehitatud konnatunnelid ja -tarasid.

Väiksemad rändekoridore võib leida väga tihti. Kui maantee ääres on kraavid, tiigid või üleujutusalad, võib seal ka rändavaid kahepaikseid kohata.

Ettevaatust, kahepaiksed maanteel!

Paljud loomaliigid rändavad aastaaegade vahetudes ühest elupaigast teise: talvitumiskohta või sigimiseks sobivasse elupaika. Loomade loomulike rändeteedega võivad ristuda maanteed ja seetõttu hukkub igal aastal liikluses tuhandeid loomi. Kui sõiduteele jooksnud rebane, metskits või põder ei jää märkamata, siis väiksemaid teele sattunud loomi ei pruugi autojuht tähele panna. Ometi saab igal aastal massiliselt surma rändavaid kahepaikseid: konni, kärnkonna ja vesilikke.

Kahepaiksed on toiduahelas tähtsal kohal: kui konnade arvukus väheneb, jäävad nälga paljud röövlinnud ja -loomad. Ühtlasi on kahepaiksed head taimekahjurit hävitajad aedades ja põldudel. Konnade elu on täis ohte: vaid umbes üks protsent kõikidest konnakullestest suudab elada nii vanaks, et ise järglasi anda.

Kõik Eesti kahepaiksed on looduskaitse all.

Juhised liiklejale

- ✓ Välti liiklemist niisketel ja soojadel öödel, siis on kahepaiksed kõige aktiivsemad.
- ✓ Vähenda kiirust ja ürita neist mitte üle sõita. Paljud loomad peatuvad autotulede valguses.
- ✓ Massiline ränne toimub kevadel esimeste soojade ilmade saabudes märtsi lõpus või aprilli alguses. Siis võib jõgede, kraavide ja tiikide läheduses teedel olla sadu kahepaikseid. Rände kestus sõltub ilmastikust, tippaeg möödub tavaliselt 3–5 päevaga.
- ✓ Otsi rändefotot internetist: www.elfond.ee/konnadteel
- ✓ Suvel kogunevad kahepaiksed niisketel öödel maanteedele putukaid püüdma. Ka sügisel võib neid maanteel näha, kui algab liikumine talvitumispaikadesse. Sügisränne on hajutatam ja kestab mitu nädalat.

Trükkis on välja antud ELFi poolt korraldatud projekti „Konnad teel(t)“ raames. Koostaja: MTÜ Põhjakonn. Tekst: Piret Pappel. Fotod: Arne Ader, Piret Pappel. Konnalogo: Okeiko. Trükise väljaandmist toetas: SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. © Eestimaa Looduse Fond, 2012

Kahepaiksete ränne – miks ja kuidas?

Kahepaiksed on kõigusoajased loomad, kes sigivad vees. Suvel elavad nad maismaal, kuid talvituvad kas veekogudes või maapinda kaevunult: urgudes, liivahunnikutes, kiviaedade all, keldrites. Kahepaiksed rändavad kaks korda aastas. Kevadel suunduvad talvitumise lõpetanud konnad veekogudesse pulmi pidama, sügisel liiguvad aga tagasi talvitumiskohta. Et kahepaiksed on paikse eluviisiga loomad, liigub suur osa konni aastast-aastasse mööda samu radu. Sellised ränded toimuvad niiske ja sooja ilmaga. Orienteerumiseks kasutavad kahepaiksed nägemist, haistmist ja kuulmist, kuid peale selle tajuvad nad ka Maa magnetvälja.

Millised kahepaiksed kevadel Eestis rändavad?

Rohukonn, rabakonn, harilik kärnkonn; teedel võib kohata ka tähnikvesilikke.

Kellega on tegemist?

Sabaga – meenutab sisalikku, kuid rändab reipalt tiigi poole? → **VESILIK**

Krobeline nahaga, jässakas, hüppab kohmakalt või pigem kõnnib, öise eluviisiga? → **KÄRNKONN**

Sileda niiske nahaga, hüppab? → **KONN**

Nüüd vaata täpsemaid tunnuseid, et aru saada, kas tegu on rabakonna või rohukonnaga.

Tähnikvesilik

→

Harilik kärnkonn

→

Rabakonn

→

Rohukonnad kudemispaigas

→

Juhised konnade abistajale

- ✓ Eesti konnaliigid on inimesele ohutud. Kahepaiksed kannatavad hästi nälga, kuid ei talu kuumust, veepuudust ega stressi.
- ✓ Kahepaiksete nahk on niiske ja vedelikku läbilaskev. Hoia konna õrnalt, ära teda mulju. Hoia looma käes võimalikult lühikest aega, et vältida kuumašokki.
- ✓ Loomade kogumiseks sobivad plastnõud ja puuvillased kotid, mida on eelnevalt niisutatud.
- ✓ Vabasta loomad kogumisnõust esimesel võimalusel, et nad saaksid jätkata teekonda sigimisveekogusse.
- ✓ Kui osaled kahepaiksete päästeaktsioonis, siis piira kosmeetikatoodete kasutamist, sest need ärritavad kahepaiksete nahka. Ära kasuta parfüüme!
- ✓ Ära katsu konna pärast suitsetamist, sest nikotiin on kahepaiksetele äärmiselt mürgine!
- ✓ Võimaluse korral kasuta alati kindaid. Kummikindad peavad olema ilma talgita või eelnevalt loputatud.
- ✓ Kahepaiksete päästmisel eri piirkondades võta igas paigas kasutusele uued või puhtad kindad. Nii väldid haiguste ja parasiitide levikut.
- ✓ Kahepaiksete nahaeritised võivad teist liiki kahepaikseid ärritada. Ära pane kärnkonna kokku muude kahepaiksetega.

Huvitavaid fakte

Konnatunneleid on eri riikides rajatud juba 1960. aastate lõpust alates. Eesti esimene konnatunnel rajatakse Tallinna–Tartu maanteele Saula külla.

Konnatunnelid sobivad teeületuseks ka näiteks putukatele, ämblikele, madudele, sisalikele, siilidele ja hiirtele.

Konnatunnel Valgevenes

Tunnus	Rohukonn	Rabakonn	Harilik kärnkonn	Tähnikvesilik
<i>Kehapikkus</i>	Kuni 11 cm	Kuni 8 cm	Kuni 15 cm	Kuni 9 cm
<i>Nahk</i>	Sile	Sile	Krobeline	Sile
<i>Selja värvus</i>	Pruunikas	Pruunikas	Pruunikas	Pruunikas
<i>Kõhu värvus</i>	Kirju	Valkjas, marmorjas	Valkjashall, marmorjas	Kollakasoranž, mustad täpid-laigud
<i>Kudemishäälitsus</i>	Nurruv krooksumine	Mulisev, haukuv	Piuksumine	Ei häälitse
<i>Kannakühm</i>	Varbast väiksem	Varbast suurem	–	–
<i>Pulmarüü</i>	Isased eresinised	–	–	Isastel tekib seljale hari, tagajala varvastele lehvivad sagarad
<i>Talvitumispaik</i>	Veekogu	Maismaa	Maismaa	Maismaa

NB! Kõige raskem on eristada raba- ja rohukonna.

Rohukonn on suurem kui rabakonn. Rohukonnal on ümar koon, rabakonnal terav. Heaks eristamistunnuseks on tagajalal asuv kannakühm, mis rabakonnal on tunduvalt suurem, sest see liik kaevab end talvitudes maapinna sisse. Rohukonn talvitub veekogudes.